

بررسی مبانی و رویکردهای فلسفی حاکم بر پژوهش و نقش عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش

Investigating the Principles and Philosophical Approaches to Research and the role of factors related to the tendency of teachers to research

Sadegh Moradi

صادق مرادی^۱

Mitra Ezzati

میترا عزتی^۲

Mohammadali Godarzi

محمد علی گودرزی^۳

The present study aims at investigating the factors affecting Tehran upper-secondary school teachers' tendency to carry out research studies and presenting some solutions to enhance this tendency. The sample of this study consist of all Tehrani upper-secondary boys-school teachers in 1393-1394 (2014-2015) educational year which included 921 teachers and through 271 teachers were selected for the main phase of this study. The questionnaires were used in this study. The first questionnaire which investigated the factors relating teachers' tendency to carry out research studies was researcher-made and the second one was the standardized Papanastasiou questionnaire which deals with attitudes towards research. To determine the validity of these questionnaire face and content validity was used. The reliability of these questionnaires was also calculated through Cronbach alpha formula and the reliability coefficient for both of them was at a satisfactory level: questionnaire one= 0/86, questionnaire two: 0/91. The findings of the study indicated that there is a statistically significant relationship between organizational, financial, individual, and social factors and teachers' tendency to carry out research studies ($p < 0/05$). Teachers' tendency to carry out research study was mainly correlated with financial factors (0/73) which was followed by social (0/67), individual (0/52) and lastly organizational factors (0/30)

هدف پژوهش حاضر بررسی عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش در دبیرستان های متوسطه دوره دوم شهر تهران و ارائه راه کارهایی برای ارتقاء می باشد. روش پژوهش این تحقیق توصیفی همبستگی می باشد. جامعه آماری شامل کلیه معلمان متوسطه پسرانه دوره دوم شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۴ - ۱۳۹۳ می باشد (۹۲۱ نفر) که تعداد ۲۷۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. روش نمونه گیری چند مرحله ای بوده، بدین معنا که ابتدا روش نمونه گیری خوشه ای و سپس طبقه ای نسبی استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که بین عوامل سازمانی، عوامل مالی، عوامل فردی و عوامل اجتماعی موثر بر پژوهش با گرایش معلمان به پژوهش رابطه معناداری وجود دارد ($P < /0.05$). از بین عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش میزان همبستگی عوامل مالی ۰/۷۳، عوامل اجتماعی ۰/۶۷، عوامل فردی ۰/۵۲ و عوامل سازمانی ۰/۳۰ بوده است.

Keywords: tendency, research, upper-secondary school teachers.

واژگان کلیدی: گرایش به پژوهش؛ معلمان؛ عوامل فردی، عوامل مالی، عوامل اجتماعی، عوامل سازمانی، دوره دوم متوسطه؛ شهر تهران.

۱ دانشجوی دکتری دانشگاه تربیت مدرس.

۲ استادیار علوم تربیتی، گرایش مدیریت آموزشی، گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، مسئول مکاتبات: Ezati.m@ut.ac.ir

۳ استادیار علوم تربیتی، گرایش مدیریت آموزشی، جهاد دانشگاهی، تهران، ایران.

مقدمه

یکی از سازمان‌های پُراهمیت از لحاظ گستردگی، نوع کارکردها و تأثیرگذاری، آموزش و پرورش است که، پژوهش در آن ضروری است. پژوهش در این زمینه، دارای پیچیدگی‌هایی خاص خود بوده و دقت زیادی را می‌طلبد. خصوصاً به دلیل پیچیده بودن مسائل مربوط به اندیشه انسان، اهمیت آن دو چندان می‌گردد. اگر نظام آموزش و پرورش جدی گرفته شود، پژوهش خود به خود در جامعه راه پیدا خواهد کرد و می‌تواند پشتوانه تصمیم‌گیری‌ها بشود (صدیق میراعظمی، ۱۳۸۶، ص ۴۷). جایگاه پژوهش در آموزش و پرورش بسیار فراتر از حضور صرف در تصمیم‌گیری‌های کلان اجرایی و اداری است. پژوهش در پیوند عمیق با آموزش و پرورش است و نمی‌توان تنها برای آن حضوری موردی در نظر داشت. پژوهش به عنوان مهم‌ترین روش آموزش در عرصه تدریس، برای پویایی و تعمیق فرایند یادگیری، حضور برجسته دارد (ساکی، ۱۳۹۱، ص ۱۲۰). در یک تعریف کلی می‌توان گفت که پژوهش فرایند کسب و تحلیل داده‌ها و اطلاعات به منظور حل مسائل و مشکلاتی است که در یک حوزه یا سازمان با آن روبه‌رو هستیم (کوهن^۱، مانیون و موریسون، ۲۰۰۷، ص ۱۸).

بیان مسئله

از مهم‌ترین عناصری که در بطن آموزش و پرورش یک جامعه قرار دارد، معلم می‌باشد. از این‌رو، به منظور ارتقای کیفیت تعلیم و تربیت و اثربخشی آموزشی، بایستی مهارت‌ها و توانمندی‌های لازم در معلمان تقویت شوند. لازمه‌ی این امر، مجهز کردن معلمان به بینش علمی و انجام پژوهش است؛ تا از این رهگذر، به تولید اندیشه‌های جدید اهتمام ورزیده و از این اندیشه‌های تولید شده در راستای بهبود وضع کلاس درس و مدرسه استفاده‌ی لازم را به عمل آورند. آموزش و پرورش، پژوهش ویژه‌ی خود را می‌طلبد که، محور اساسی اهداف آن، باید تغییر و تحول در کلاس درس و جریان یاددهی - یادگیری باشد (قاسمی پویا، ۱۳۸۲، ص ۱۱).

در پیشینه‌ی مباحث مربوط به تعلیم و تربیت، به نقش و جایگاه معلم توجه ویژه‌ای شده است. تقریباً تمام محققان به مؤثر بودن این عنصر در آموزش و پرورش اتفاق نظر دارند (کرمی و همکاران، ۱۳۹۳، ص ۳۵)؛ به گونه‌ای که باید از نقش معلم به عنوان ظریف‌ترین و در عین حال به عنوان مهم‌ترین وظایف در تعلیم و تربیت نام برد. به همین دلیل، معلمی که در بطن مسائل کلاس قرار دارد، بیش از هر کس دیگری صلاحیت و شایستگی شناسایی مسائل و تجزیه و تحلیل، ارزشیابی و ارائه راه‌حل‌های لازم برای بهبود شرایط یاددهی و یادگیری را دارد (چایچی و دیگران، ۱۳۸۵، ص ۱۰۹). معلمان به عنوان کارگزاران اصلی نظام آموزشی با پژوهش ارتباط نزدیکی دارند. بخش عمده‌ای از ترکیب حرفه‌ی معلمی را فعالیت‌های علمی - پژوهشی و فکورانه‌ی معلم تشکیل می‌دهد (ساکی، ۱۳۹۱، ص ۱۲۰).

آموزش و اشاعه روش‌های تحقیق در میان معلمان از جمله فرصت‌هایی است که به توسعه فرهنگ پژوهش در سطح مدارس و در میان معلمان منجر خواهد شد (ساکی، ۱۳۸۵، ص ۹۱). یکی از شروط لازم برای تحقق اهداف نظام آموزشی و پژوهشی، دخالت دادن معلمان در شناخت مشکلات فرایند یاددهی - یادگیری است. این ضرورت و نیاز در صورتی واقعیت می‌یابد که آنان در بررسی و شناخت مشکلات و نیز

ارائه طریق برای حل آن مشکلات، فعال شوند و در جهت رفع موانع موجود به طور آگاهانه قدم بردارند. رویکرد نو آورانه معلم پژوهنده، دربردارنده این پیام است و از عموم معلمان می‌خواهد که با تکالیف و مسئولیت‌های خود برخورد پژوهشگرانه داشته باشند (سالتسکی و کریستین، ۲۰۰۵، ص ۵).

تعامل بین آموزش و پژوهش، به دلایلی توجه پژوهشگران و سیاست‌گذاران را به‌ویژه در دهه‌های اخیر به خود جلب کرده است. در عین حال این تعامل و ارتباط که پیوند بین آموزش و پژوهش نامیده می‌شود؛ به درستی درک نشده و یا بر اساس شواهد غیر متقن یا متضاد، هم به لحاظ نظری و هم به لحاظ عملی استوار شده است (قورچیان و دیگران، ۱۳۹۳، ص ۷۱۲). لازم به‌ذکر است که یکی از این حوزه‌ها در آموزش و پرورش، حوزه‌ی آموزش و یادگیری است. هر ساله پژوهش‌های فراوانی درباره مسائل تربیتی و آموزشی در کشور به انجام می‌رسد که، هر کدام به‌نوعی درصد حل و رفع مشکلات و مسائل آموزشی هستند. اما نکته-ای که باید بدان توجه داشت این است که، در آسیب‌شناسی پایان‌نامه‌ها و مقالات مربوط به حوزه‌ی آموزش، این قضیه مشخص می‌شود که اکثر این پژوهش‌ها فارغ از دغدغه‌ها و مسائلی هستند که معلمان عملاً تجربه می‌کنند (محمدی، ۱۳۹۲، ص ۱۰۳). بسیاری از متخصصان و صاحب‌نظران حوزه‌ی پژوهش و آموزش بر این-باورند که، تحقیقات مربوط به‌مسائل آموزشی باید به‌عنوان بخشی از فعالیت معلمان در مدارس، در نظر گرفته شود. نه این‌که فرآیند مذکور به افرادی سپرده شود که خارج از نظام آموزشی هستند و ارتباط ملموس و تنگاتنگی با آن مسائل ندارند (هیمرسلی^۲، ۲۰۰۶، ص ۴۳۷). برای برنامه ریزی در به‌سازی فرایند یاددهی-یادگیری، پژوهش بیش از هر زمان دیگری اهمیت پیدا می‌کند. گرچه پژوهشگران دانشگاهی و سنتی در زمینه‌ها و موقعیت‌های متعدد، دست آوردهایی را داشته‌اند؛ اما به‌دلایل گوناگون نتوانسته‌اند به‌گونه‌ای اثر بخش مسایل مبتلابه معلمان و مدیران و دیگر دست اندکاران کلاس درس و مدرسه را پاسخگو باشند (حق پرست لاتی، ۱۳۹۳، ص ۲۰۴). شواهد حاکی از آن است که معلمان چندان علاقه‌ای به انجام پژوهش ندارند و ترجیح می‌دهند که تنها وظایف آموزشی خود را به انجام برسانند، برای مثال حق‌پرست لاتی (۱۳۹۳) در تحقیق خود نشان داد که نقش معلم در تحقیقات آموزشی خیلی کم‌رنگ است و تنها مصرف‌کننده نتایج و یافته‌های تحقیقاتی پژوهشگران و متخصصان ناآشنا با اوضاع واقعی کلاس درس است. در این تحقیقات در بسیاری از مواقع عدم هم‌خوانی میان نظریه و عمل مشکل ساز می‌شود. علت این امر آن است که بسیاری از تحقیقات با نیازهای واقعی معلمان و دیگر دست اندکاران آموزش ارتباطی ندارد و پژوهشگران نیز واقعیت تدریس را نمی‌شناسند (همان، ص ۲۰۳). به این ترتیب برای پویایی هرچه بیشتر آموزش و پرورش، پژوهش باید در سطوح و ابعاد مختلف آن ایجاد شود. آموزش و پرورش پژوهش محور، آموزش و پرورش فکورانه است که می‌داند کجا می‌رود؛ چرا می‌رود و چگونه باید برود. در آموزش و پرورش پژوهش محور، همه سطوح شغلی از فواید پژوهش بهره می‌برند و زمینه لازم برای شکل دهی به آموزش و پرورش به عنوان یک سازمان یادگیرنده، با تکیه بر پژوهش حاصل می‌شود (ساکی، ۱۳۹۱، ص ۱۲۳). لذا برای دوباره‌نگری در برنامه‌های آموزشی و درسی، پویایی روش‌های تدریس معلمان و تقویت پایه‌های اندیشه و تفکر در معلمان، توسعه انواع فرصت‌های یادگیری دانش‌آموزان و فعال نمودن آن‌ها، حل بسیاری از مسایل کلاسی در ابعاد و ویژگی‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناختی دانش‌آموزان، برنامه‌های درسی و محتوای کتب آموزشی، مدیریت و اداره‌ی

1 Slatky & Christens

2 Hamersley

کلاس‌ها، نحوی برقراری تعامل در کلاس بین معلم و شاگرد، استفاده از رسانه‌ها، کاهش انواع مشکلات آموزشی و پرورشی معلمان در مدارس، مشکلات اخلاقی و رفتاری دانش‌آموزان، دانش‌افزایی معلمان و فراهم نمودن شرایط لازم برای افزایش بهره‌وری آنان از تجارب غنی و علمی، توسعه فرهنگ معلم پژوهنده در سراسر کشور لازم است. لذا برای رفع این کاستی‌ها و به‌منظور بهسازی فرایند یاددهی-یادگیری، برخی از اندیشه‌گران، رویکرد معلم پژوهنده یا روش پژوهش در عمل را پیشنهاد کرده‌اند (قاسمی پویا، ۱۳۸۲، ص ۲۶). با وجود مزایای مهمی که برای پژوهش در میان معلمان وجود دارد، به‌طور کلی در سطح جهانی، عواملی شناسایی شده‌اند که سبب به وجود آمدن موانعی در راستای تحقق این فرایند مهم در آموزش و پرورش شده‌اند که از جمله می‌توان به مواردی از این قبیل اشاره کرد:

شلوغی کلاس‌ها و بالا بودن تراکم آن‌ها، عدم احساس تعهد نسبت به حرفه‌ی معلمی، عدم وجود منابع و امکانات و عدم آگاهی معلمان، پیرامون طرح معلم پژوهنده (مک نیف و وایتهد^۱، ۲۰۰۹؛ کمیس و بیل^۲، ۱۹۹۸). بدیهی است که اگر فرایند انجام پژوهش در میان معلمان با گرمی و استقبال همراه باشد مزایای زیر را به بار می‌آورد:

مشارکت معلم در پژوهش باعث ایجاد اعتماد به نفس شده و در او انگیزه درونی پژوهش را به وجود می‌آورد.

با درگیرشدن معلم در پژوهش، مسئله‌ی جدایی میان نظریه و عمل از میان می‌رود.

نتایج حاصل از پژوهش معلمان در کلاس درس کاملاً کاربردی خواهند شد.

در فرایند پژوهش، معلم هر جا تشخیص داد، تغییرهای لازم را اعمال می‌کند.

سطح دانش معلم، ضمن پژوهش ارتقا یافته و رشد می‌کند، بالفعل می‌شود و چاره‌یابی، نوآوری و نوجویی اشاعه می‌یابد (متین، ۱۳۸۲، ص ۴۸) و در آخر نیز باید اضافه شود که با توجه به انتظارات گسترده‌ای که امروزه از معلمان برای پاسخ‌گویی به نیازهای متنوع و در حال تغییر دانش‌آموزان وجود دارد (وان اینگن و آریس^۳، ۲۰۱۵، ص ۱۸۲) پژوهش می‌تواند در این زمینه نیز معلمان را یاری دهد.

از جمله شرایط لازم برای بهبود عملکرد نظام آموزشی کشور و ارتقاء کیفیت آن، می‌توان از تقویت توانایی‌های برنامه‌ریزی، مدیریت و انجام پژوهش‌های آموزشی نام برد (سلیمانی و دیگران، ۱۳۹۳، ص ۹۸). از آن جایی که پژوهش به معلمان کمک می‌کند تا آنان از طریق بهره‌گیری از شیوه‌های پژوهشی نسبت به- شناخت مسائل و ابداع روش‌های نوین و مؤثر در جهت آموزش و یادگیری در کلاس درس دقت و حساسیت بیشتری را از خود نشان دهند، شرایط موجود را بهتر تحلیل کنند و در عرصه‌های گوناگون و مرتبط با آموزش و پرورش با پشتوانه علمی اظهار نظر و اقدام نمایند (پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، ۱۳۹۱، ص ۲). لذا ضرورت دارد به بررسی عواملی که مرتبط با عدم گرایش معلمان به پژوهش می‌باشد، پرداخته شود؛ تا معلمان با استقبال از طرح‌هایی مانند طرح معلم پژوهنده و گرایش به پژوهش، بتوانند به مزایای گفته شده دست پیدا کنند و در جهت ارتقای هرچه بیشتر کیفیت اهداف نظام آموزشی گام‌های مؤثر بردارند.

1 McNiff & whitehead

2 Kemmiss & bill

3 Van Ingen & Aries

با توجه به عوامل گفته شده، انجام این پژوهش از جهاتی چندی می‌تواند ضروری باشد: می‌تواند به توسعه دانش نظری درباره این موضوع بپردازد که پیش‌تر به‌عنوان یک خلاء معرفی شدند. علاوه بر این می‌تواند به سیاست‌گذاران آموزشی کمک‌کند تا با شناخت عوامل مؤثر، برنامه‌ریزی‌های مناسبی انجام داده و گر از مشکلات بگشایند. همچنین می‌تواند به‌خود معلمان نیز کمک کند تا شناخت بهتری از عوامل مؤثر بر تحقیق در کلاس درس به دست آورند.

لازم به ذکر است که آنچه این تحقیق را از سایر تحقیقات متمایز می‌کند این است که، اکثر تحقیقات قبلی بیشتر بر روی موانع انجام تحقیق در میان معلمان و یا دانشجویان تاکید کرده‌اند ولی این تحقیق در نظر دارد به شناسایی عوامل مرتبط با گرایش معلمان به تحقیق و پژوهش بپردازد. علاوه بر این، در این تحقیق سعی شده به ابعاد جامع‌تری نسبت تحقیقات قبلی پرداخته شود.

بررسی مبانی و رویکردهای فلسفی حاکم بر پژوهش

بدیهی است که روشنگری در خصوص مبانی فلسفی حاکم بر پارادایم‌های پژوهش، یا به بیان دیگر، روشنگری نوع نگرش هر یک از پارادایم‌ها درباره هستی، شناخت و چه بسا ارزش‌ها، امکان مقایسه‌ی محدودیت‌ها و کاستی‌های هر یک از آن‌ها را فراهم می‌کند. آگاهی درباره محدودیت‌ها و کاستی‌های روش‌های پژوهش، به‌نوبه خود، گامی به‌سوی باز اندیشی درباره روایی و حقیقت دانش حاصل از بکارگیری آن‌ها است. به‌طور واضح می‌توان از سه منظر به‌ارتباط میان مبانی فلسفی با رویکردهای پژوهش پرداخت:

الف. رابطه تعین: دیدگاه نخست به رابطه تعین باور دارد. یعنی مبانی فلسفی به‌طور قطع نوع روش‌ها را معین می‌کنند. از آنجا که فلسفه‌های مختلف رقیب هم محسوب می‌شوند، یکی از نتایج این دیدگاه آن است که رابطه بین روش‌های پژوهش را، به تبع رقابت فلسفه‌های بنیادی آن‌ها، رابطه‌ای تباینی هم‌چون دایره‌های مجزا از هم می‌بیند. این شبیه رویکرد پارادایمی خواهد بود که بگوییم هر دیدگاه فلسفی، متمایز از دیگر دیدگاه‌ها، برای خود پارادایم خاصی است و در دامنه خود، نسبت به روش‌هایی که داخل آن قرار می‌گیرند تعین بخش است و درعین حال، نسبت قیاس‌ناپذیری بین پارادایم‌ها وجود دارد.

ب. رابطه عدم تعین: دیدگاه دوم، رابطه میان مبانی فلسفی و روش‌های پژوهش را به‌صورت عدم تعین در نظر می‌گیرد، به این معنا که مبانی فلسفی و معرفت‌شناختی، در صورتی که وجود داشته باشند و کسانی به آن‌ها باور داشته باشند، تعیین‌کننده روش پژوهش نیستند.

ج. رابطه تعین ناقص: نظر سوم حاکی از تعین ناقص روش‌های پژوهش توسط مبانی فلسفی است. به عبارت دیگر، بر این اساس، میان مبانی فلسفی با روش‌ها نوعی رابطه تعین ملایم وجود دارد. برای این مدعا دو دلیل وجود دارد:

اول این که روش‌های پژوهش، تنها وامدار و وابسته به مبانی فلسفی پژوهشگر نیستند؛ بلکه از سوی دیگر، باید با جهان و چیزها مرتبط باشند. این اقتضای تجربی، به‌معنای عام کلمه، منبع تأثیری بر روش‌های پژوهش است. این روش‌ها هم‌چون پلی میان مبانی فلسفی و واقعیت‌های جهان موجود هستند.

دوم این که همین سویه‌ی واقعیت‌های جهان و مواجهه با آن‌ها فراهم آورنده‌ی لایه زیرین مشترکی و بسا نامحسوسی میان دیدگاه‌های فلسفی مختلف است. هرچند این دیدگاه‌ها در برابر هم صف می‌کشند. اما این صف‌کشی‌ها، همه‌ی داستان نیست و این صف‌کشی‌ها همه چیز را تعیین نمی‌کند؛ بلکه تا حدی تعیین‌کننده است. بخشی از تأثیر نیز از ناحیه‌ی واقعیت و لایه زیرین مشترک دیدگاه‌هاست (باقری، ۱۳۹۳، ص ۱۱-۱۰).

تفاوت دو پارادایم حاکم بر پژوهش از منظری فلسفی

به رغم طرح بسیاری از تفاوت‌ها میان پژوهش‌های کمی و کیفی، قلب مناقشه میان این دو، مناقشات فلسفی است. مفروضه‌های فلسفی یا پارادایم نظری پژوهشگر در مورد ماهیت واقعیت در درک چشم انداز کلی طرح مورد مطالعه و روش اجرای آن بسیار تعیین کننده است (کراس^۱، ۲۰۰۵، ص ۷۵۹). فهم تفاوت‌های معرفت‌شناسی بین پارادایم‌ها اساساً یک کار فلسفی می باشد. مفروضات هستی شناختی زیربنای مفروضات معرفت شناختی اند و مفروضات معرفت شناختی زمینه‌ای برای ظهور ملاحظات روش شناختی می‌باشند، این ملاحظات نیز به‌نوبه‌ی خود ترسیم گر قواعدی هستند که به تکنیک‌های عملی پژوهش مربوط می‌شوند (به نقل از شعبانی ورکی و کاظمی، ۱۳۸۸، ص ۳۵). با نظر به این مواضع نظری، می توان تحقیقات را به دو نوع کمی و کیفی تقسیم کرد:

پژوهش کمی، که به آن پژوهش اثبات‌گر نیز گفته می‌شود. پژوهشگر اثبات‌گرا، دانش را از طریق گردآوری داده‌های عددی و مشاهده‌ی نمونه‌ها و سپس عرضه‌ی این داده‌ها به تحلیل عددی بررسی می کند.

در مقابل این روی‌کرد (پژوهش اثبات‌گر)، پژوهش مابعد اثبات‌گرا، ریشه در این فرض دارد که جلوه‌های محیط اجتماعی به‌عنوان تفسیرهایی به وسیله‌ی افراد ساخته می شود. این تفسیرها شکل گذرا و وابسته به موقعیت دارند. پژوهشگران مابعد اثبات‌گرا دانش را از درجه‌ی اول از طریق گردآوری داده‌های کلامی با مطالعه‌ی جدی و عمقی موارد، و عرضه‌ی این داده‌ها به استقراء تحلیلی مورد بررسی قرار می‌دهند (گال و همکاران^۲، ۲۰۱۴). به عبارت دیگر می‌توان گفت که به‌طور مشخص از نظر معرفت‌شناسی، ریشه این رویداد (منظور نقد دیدگاه‌های کمی‌نگر پژوهشی) به نقد جایگاه ذهن انسان در ایجاد شناخت برمی‌گردد؛ بدین معنی که گفته شده اساساً ذهنیت، فکر و اندیشه‌ی انسان یک آینه نیست که آنچه در بیرون است، عیناً در ذهن منعکس شود. ذهن انسان جایگاهی دارد که وقتی داده را از بیرون دریافت می‌کند، شروع به دستکاری، اصلاح و آرایش آن می نماید. این ورود به ذهن یا تعامل ذهن با آنچه که از بیرون دریافت می کند، اساس بحثی است که اساساً مسائل تاریخی، فرهنگی و اجتماعی همه و همه در فکر و ذهن انسان، تأثیرگذار می باشند و معمولاً به محض این که ذهن واقعیت‌هایی را دریافت می کند، شروع به فعل و انفعالات نسبت به آن واقعیت‌ها می نماید. به‌همین دلیل است که دو نفر یک واقعیت بیرونی را به دو گونه می بینند و تفسیر می‌کنند و حتی گاهی به دو گونه نتیجه گیری نیز می‌رسند. این مبنای همان دخالت‌هایی است که ذهن و مغز در واقعیت‌های خارجی انجام می دهند (روحانی، ۱۳۸۸، صفحات ۹-۱۰).

روش تحقیق

در این تحقیق، روش مورد استفاده، از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی، از نوع همبستگی می باشد.

سوالات تحقیق

- کدام عوامل فردی، مالی، سازمانی، اجتماعی یا گرایش معلمان به پژوهش مرتبط می باشند؟

1 Krauss

2 Gaul, et al

- پیش بینی گرایش معلمان به پژوهش بر اساس هر کدام از عوامل مالی، فردی، اجتماعی و سازمانی چگونه است؟

- آیا بین میزان گرایش به پژوهش معلمان با سن، سطوح تحصیلات و سابقه خدمت آنان تفاوت وجود دارد؟

- چه راهکارهایی برای ارتقاء گرایش معلمان به پژوهش پیشنهاد می شود؟
برای گردآوری داده ها از دو پرسشنامه به شرح ذیل استفاده شده است:

(الف). پرسشنامه عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش: پرسشنامه محقق ساخته

معلمان که دارای چهار خرده مقیاس تحت عناوین عوامل سازمانی، عوامل مالی، عوامل فردی و عوامل اجتماعی می باشد. این پرسشنامه با ۴۴ گویه در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت تدوین شده است.

(ب). پرسشنامه گرایش معلمان به پژوهش: از پرسشنامه گرایش به تحقیق که توسط پاپاناستاسیو^۱

که دارای پنج خرده مقیاس تحت عناوین سودمندی تحقیق در شغل، اضطراب تحقیق، نگرش مثبت به تحقیق، تناسب با زندگی روزمره و دشواری انجام تحقیق است؛ استفاده شده است که سوالات ۱ تا ۳۲ پرسشنامه را به خود اختصاص داده‌اند. این پرسشنامه با ۳۲ گویه در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت تدوین شده است. برای بررسی روایی پرسشنامه اول، با بهره گیری از روایی صوری و محتوایی و از دیدگاه صاحب نظران و کارشناسان این حوزه استفاده شده است. روایی پرسش نامه دوم نیز در تحقیق والکر به شیوه تحلیل عاملی مورد تأیید قرار گرفته است. پایایی پرسش نامه اول با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ محاسبه گردید که در سطح مناسب یعنی ۰/۸۶ و پایایی پرسشنامه دوم ۰/۹۱ برآورد گردید.

جامعه‌ی پژوهش حاضر عبارت است از کلیه معلمان متوسطه‌ی دوره‌ی دوم شهر تهران می باشد که به دلیل گستردگی جامعه‌ی مورد مطالعه و عدم امکان دسترسی به کلیه افراد جامعه، ابتدا با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای (یعنی منطقه ۳ در شمال، منطقه ۱۹ در جنوب، منطقه ۷ در مرکز، منطقه ۲ در غرب و منطقه ۸ در شرق) تعداد ۹۲۳ نفر در مناطق مذکور و سپس با استفاده از نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبی و فرمول کوکران تعداد ۲۷۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند که در نهایت ۲۵۰ پرسشنامه جمع آوری شد.

$$n = \frac{Nz^2(p \times q)}{(N - 1)d^2 + z^2(p \times q)} = \frac{923 \times 1.96^2(0.5 \times 0.5)}{(923 - 1) \times 0.05^2 + 1.96^2(0.5 \times 0.5)} = 271$$

یافته‌های تحقیق

سطح تحصیلات: ۱۵۶ نفر از پاسخگویان (۶۲/۴ درصد) سطح تحصیلات آن‌ها، کارشناسی، ۸۶ نفر (۳۴/۴ درصد) سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و ۸ نفر از افراد مورد مطالعه یعنی ۳/۲ درصد تحصیلات دکتری داشتند.

رشته تحصیلی: ۱۳۱ نفر از پاسخگویان (۵۲/۴ درصد) رشته تحصیلی آن‌ها علوم انسانی، ۶۳ نفر (۲۵/۲ درصد) علوم پایه و ۵۶ نفر از پاسخگویان یعنی ۲۲/۴ درصد رشته تحصیلی آن‌ها فنی مهندسی است.

1 Papanastasiou

بررسی مبنای و رویکردهای فلسفی حاکم بر پژوهش و نقش عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش

سن: براساس اطلاعات پاسخگویان ۲۲ نفر از افراد (۸/۸ درصد)، سن آن‌ها بین ۲۰ تا ۳۰ سال، ۹۳ نفر (۳۷/۲ درصد) سن آن‌ها بین ۳۱-۴۰ سال، ۹۰ نفر (۳۶ درصد) سن آن‌ها بین ۴۱ تا ۵۰ سال و ۴۵ نفر یعنی ۱۸ درصد سن آن‌ها بالای ۵۱ سال می‌باشد.

سابقه خدمت: براساس نظر پاسخگویان ۱۲ نفر از آن‌ها (۴/۸ درصد) بین ۱ تا ۵ سال، ۱۶ نفر (۶/۴ درصد) بین ۶ تا ۱۰ سال، ۱۲۵ نفر (۵۰ درصد) بین ۱۱ تا ۱۵ سال و ۹۷ نفر یعنی ۳۸/۸ درصد بالای ۱۵ سال سابقه داشتند.

تحلیل‌های مربوط به سؤال اول پژوهش:

کدام عوامل فردی، مالی، سازمانی، اجتماعی با گرایش معلمان به پژوهش مرتبط می‌باشند؟ جهت بررسی رابطه بین عوامل موثر بر گرایش معلمان به پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول شماره (۱) گزارش شده است.

جدول ۱- بررسی رابطه بین عوامل سازمانی، مالی، فردی و اجتماعی

عوامل	گرایش معلمان به پژوهش	سطح معناداری
سازمانی	۰/۳۰	۰/۰۳
مالی	۰/۷۳	۰/۰۰۱
فردی	۰/۵۲	۰/۰۱۱
اجتماعی	۰/۶۷	۰/۰۰۷

یافته‌ها نشان می‌دهد بین عوامل سازمانی، عوامل مالی، عوامل فردی و عوامل اجتماعی موثر بر گرایش معلمان به پژوهش رابطه معناداری وجود دارد. ($P < ۰/۰۵$). همان طور که در جدول ذیل مشاهده می‌شود، میزان همبستگی عوامل سازمانی با گرایش معلمان با پژوهش ۰/۳۰، میزان همبستگی عوامل سازمانی با گرایش معلمان به پژوهش ۰/۷۳، میزان همبستگی عوامل فردی با گرایش معلمان به پژوهش ۰/۵۲ و میزان همبستگی عوامل اجتماعی با گرایش معلمان به پژوهش ۰/۶۷ است. در نتیجه فرض پژوهش ما مبنی بر وجود رابطه بین عوامل سازمانی، عوامل مالی، عوامل فردی و عوامل اجتماعی موثر بر گرایش معلمان به پژوهش تایید می‌شود. همان طور که در جدول مربوطه ارائه شده است، سطح معناداری بدست آمده برای رابطه بین تمام عوامل با گرایش معلمان به پژوهش به ترتیب ۰/۰۳، ۰/۰۰۱، ۰/۰۱۱ و ۰/۰۰۷ می‌باشد که کمتر از مقدار مفروض ۰/۰۵ هستند و نشان می‌دهد که از جنبه آماری بین عوامل سازمانی، عوامل مالی، عوامل فردی و عوامل اجتماعی موثر بر گرایش معلمان به پژوهش رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه فرض صفر (مبنی بر عدم وجود رابطه بین متغیرها) رد می‌شود.

تحلیل‌های مربوط به سؤال دوم پژوهش

پیش‌بینی گرایش معلمان به پژوهش بر اساس هر کدام از عوامل مالی، فردی، اجتماعی و سازمانی چگونه است؟

یکی از یافته‌های بدست آمده در این پژوهش پیش‌بینی کردن گرایش معلمان به پژوهش بر اساس هر کدام از عوامل مالی، فردی، اجتماعی و سازمانی بود. برای این کار از رگرسیون گام به گام استفاده شد که نتایج آن در زیر آورده شده است.

گام اول: میزان تغییرات در متغیر گرایش معلمان به پژوهش با استفاده از متغیر عوامل سازمانی

در اولین گام متغیر اول یعنی عوامل سازمانی را وارد معادله کردیم. به نوعی در صدد آن هستیم که میزان تغییرات در متغیر گرایش معلمان به پژوهش را با استفاده از این متغیر و بدون در نظر گرفتن متغیرهای دیگر بسنجیم. به عبارتی می‌خواهیم بدانیم که چند درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیر مستقل تبیین و پیش بینی می‌شود. میزان همبستگی این متغیر ۰/۳۰۵ است، مقدار ضریب تعیین ۰/۰۹۳ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر است با ۰/۰۹۰. همچنین مقدار F حاصل از تحلیل واریانس برابر با $F = ۳۶/۷۲$ سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ (۰/۰۰۱) است. ضریب تعیین نشان می‌دهد که ۹ درصد از تغییرات گرایش معلمان به پژوهش توسط متغیر عوامل سازمانی تبیین می‌شود.

همچنین سطح معناداری متغیر ویژگی‌های مالی برابر با ۰/۰۰۱ است که کمتر از ۰/۰۵ است. به عبارتی می‌توان گفت که می‌توان با استفاده از عوامل سازمانی، گرایش معلمان به پژوهش را بدون در نظر گرفتن متغیرهای دیگر پیش بینی کرد.

جدول ۲- ضرایب متغیرهای وارد شده بر معادله رگرسیون در گام اول

مدل	B	ضرایب غیر استاندارد		سطح معناداری
		خطای استاندارد	ضرایب استاندارد	
عدد ثابت	۵/۹۱۵	۰/۲۱۱	۲۸/۰۲۶	۰/۰۰۱
عوامل سازمانی	۰/۲۶۵	۰/۰۴۴	۶/۰۶۰	۰/۰۰۱

گام دوم: میزان تغییرات در متغیر گرایش معلمان به پژوهش با استفاده از دو متغیر عوامل سازمانی و مالی در گام دوم متغیر دیگری علاوه بر متغیر عوامل سازمانی به معادله اضافه می‌شود تا میزان تاثیر عوامل سازمانی و مالی در پیش بینی سازه گرایش معلمان به پژوهش را بسنجیم. میزان همبستگی این متغیرها ۰/۸۱۸ است. این نشان می‌دهد که متغیرها همبستگی خیلی خوبی دارند. مقدار ضریب تعیین ۰/۶۶۹ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر است با ۰/۶۶۶. همچنین مقدار F حاصل از تحلیل واریانس برابر با $F = ۲۴۰/۴۸۷$ سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ (۰/۰۰۱) است. ضریب تعیین نشان می‌دهد که ۶۶ درصد از تغییرات گرایش معلمان به پژوهش توسط متغیر عوامل سازمانی و مالی تبیین می‌شود. همچنین سطح معناداری متغیر عوامل سازمانی و مالی در کل برابر با ۰/۰۰۵ است که کمتر از ۰/۰۵ است. به عبارتی می‌توان گفت که می‌توان با استفاده از عوامل سازمانی و مالی، گرایش معلمان به پژوهش را بدون در نظر گرفتن متغیرهای دیگر پیش بینی کرد.

جدول ۳ - ضرایب متغیرهای وارد شده بر معادله رگرسیون در گام دوم

مدل	B	ضرایب غیر استاندارد		سطح معناداری
		خطای استاندارد	ضرایب استاندارد	
عدد ثابت	۰/۶۹۲	۰/۲۴۶	۲/۸۱۵	۰/۰۰۵
عوامل سازمانی	۰/۳۱۱	۰/۰۳۶	۸/۶۹۰	۰/۰۰۱
عوامل مالی	۰/۵۵۳	۰/۰۳۹	۱۴/۱۹۷	۰/۰۰۱

گام سوم: میزان تغییرات در متغیر گرایش معلمان به پژوهش با استفاده سه متغیر عوامل سازمانی، مالی و فردی در گام سوم متغیر دیگری نیز به معادله اضافه می‌شود. در صدد آن هستیم که میزان تغییرات گرایش معلمان به پژوهش را با استفاده از متغیرهای عوامل سازمانی، مالی و فردی بسنجیم. میزان همبستگی این

بررسی مبنای و رویکردهای فلسفی حاکم بر پژوهش و نقش عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش

متغیرها ۰/۸۲۲ است. این نشان می دهد که متغیرها رابطه معناداری وجود دارد. مقدار ضریب تعیین ۰/۶۷۶ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر است با ۰/۶۷۳ همچنین مقدار F حاصل از تحلیل واریانس برابر با $F=186/025$ سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ (۰/۰۱) است. ضریب تعیین نشان می دهد که ۶۷ درصد از تغییرات گرایش معلمان به پژوهش توسط متغیر عوامل سازمانی، مالی و فردی تبیین می شود. همچنین سطح معناداری سه متغیر عوامل سازمانی، مالی و فردی در کل کمتر از ۰/۰۵ است. به عبارتی می توان گفت که می توان با استفاده از سه متغیر عوامل سازمانی، مالی و فردی، گرایش معلمان به پژوهش را بدون در نظر گرفتن متغیر دیگر پیش بینی کرد.

جدول ۴ - ضرایب متغیرهای وارد شده بر معادله رگرسیون در گام سوم

مدل	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد		سطح معناداری
	B	اشتباه استاندارد	بتا	T	
عدد ثابت	۰/۳۸۱	۰/۲۶۷		۱/۴۲۸	۰/۰۴۳
عوامل سازمانی	۰/۳۰۲	۰/۰۳۶	۰/۳۱۹	۸/۴۷۴	۰/۰۰۱
عوامل مالی	۰/۵۴۵	۰/۰۳۹	۰/۵۶۸	۱۴/۰۹۴	۰/۰۰۱
عوامل فردی	۰/۰۹۲	۰/۰۳۲	۰/۰۸۸	۲/۸۵۷	۰/۰۰۵

گام چهارم: میزان تغییرات در متغیر گرایش معلمان به پژوهش با استفاده همه متغیرهای مورد استفاده در این پژوهش

در گام چهارم همه متغیرها به معادله رگرسیون چند متغیره اضافه می شوند. میزان همبستگی این متغیرها ۰/۸۲۷ است. این نشان می دهد که متغیرها همبستگی خیلی خوبی دارند. مقدار ضریب تعیین ۰/۶۸۴ و ضریب تعیین تعدیل شده برابر است با ۰/۶۷۹ همچنین مقدار F حاصل از تحلیل واریانس برابر با $F=153/564$ سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ (۰/۰۰۱) است. ضریب تعیین نشان می دهد که ۶۸ درصد از تغییرات گرایش معلمان به پژوهش توسط عوامل سازمانی، مالی، فردی و اجتماعی تبیین می شود. همچنین سطح معناداری متغیر عوامل سازمانی، مالی، فردی و اجتماعی در کل ۰/۰۱۴ و کمتر از ۰/۰۵ است. به عبارتی می توان گفت که می توان با استفاده از متغیرهای عوامل سازمانی، مالی، فردی و اجتماعی، گرایش معلمان به پژوهش را پیش بینی کرد.

جدول ۵ - ضرایب همبستگی و ضریب تعیین گام چهارم

مدل	R	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	استاندارد خطای برآورد شده
۱	۰/۸۲۷	۰/۶۸۴	۰/۶۷۹	۰/۳۶۴/۴

جدول ۶ - آزمون f در معادله رگرسیون در گام چهارم

مدل	مجموع مربعات	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
مدل رگرسیون	۱۷۹/۶۰۱	۳۵/۹۲۰	۱۵۲/۵۶۴	۰/۰۰۱
باقی مانده	۸۳/۰۳۸	۰/۲۳۴		
کل	۲۶۲/۶۴۰			

جدول ۷- ضرایب متغیرهای وارد شده بر معادله رگرسیون در گام چهارم

مدل	ضریبهای غیر استاندارد		سطح معناداری	T	همبستگی	
	B	انحراف استاندارد			کامل	جزئی
عدد ثابت	۰/۷۰۶	۰/۲۸۷	۰/۰۱۴	۲/۴۵۹		جزئی نیمه
عوامل فردی	۰/۱۱۲	۰/۰۳۲	۰/۰۰۱	۳/۴۳۵	۰/۱۰۷	۰/۱۰۳
عوامل اجتماعی	۰/۰۹۵	۰/۰۳۳	۰/۰۰۴	۲/۸۹۰	۰/۰۹۰	۰/۰۸۶
عوامل سازمانی	۰/۳۱۴	۰/۰۳۶	۰/۰۰۱	۸/۸۵۶	۰/۳۳۳	۰/۲۶۴
عوامل مالی	۰/۵۴۶	۰/۰۲۸	۰/۰۰۱	۱۴/۲۶۲	۰/۵۶۹	۰/۴۲۶

جدول ۸- خلاصه مراحل مختلف متغیرهای مستقل بر گرایش معلمان به پژوهش

اسم متغیر	R	ضریب تعیین شده	F	Sig
گام اول	۰/۳۰۵	۰/۰۹۰	۳۶/۷۲۶	۰/۰۰۱
گام دوم	۰/۸۱۸	۰/۶۶۶	۲۴۰/۴۸۷	۰/۰۰۱
گام سوم	۰/۸۲۲	۰/۶۷۳	۱۸۶/۰۲۵	۰/۰۰۱
گام چهارم	۰/۸۲۷	۰/۶۷۹	۱۵۳/۵۶۴	۰/۰۰۱

تحلیل‌های مربوط به سؤال سوم پژوهش:

آیا بین میزان گرایش به پژوهش معلمان با سن، سطوح تحصیلات و سابقه خدمت آنان تفاوت وجود دارد؟

برای بررسی تفاوت میانگین‌های میزان گرایش به پژوهش معلمان برحسب سطوح تحصیلات از آزمون تحلیل واریانس یک راهه استفاده شده است که نتایج آن در جداول زیر آمده است.

جدول ۹- شاخص‌های توصیفی میزان گرایش به پژوهش معلمان برحسب سطوح تحصیلات

سطوح تحصیلات	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد
کارشناسی	۱۵۶	۴/۳۴	۰/۳۳	۰/۱۶
کارشناسی ارشد	۸۶	۴/۳۵	۰/۴۱	۰/۰۷
دکتری	۸	۴/۳۷	۰/۴۷	۰/۰۴
مجموع	۲۵۰	۴/۳۵	۰/۴۰	۰/۰۵

جدول ۱۰- تحلیل واریانس یک‌راهه گرایش به پژوهش معلمان برحسب سطوح تحصیلات

مجموع مربعات	درجه آزادی	مربع میانگین	F	سطح معناداری
۰/۳۷	۳	۰/۱۲۵	۰/۶۴	۰/۵۸
۳۵/۵۸	۳۴۷	۰/۱۹۴		
۳۵/۹۶	۲۴۹			

بررسی مبنای و رویکردهای فلسفی حاکم بر پژوهش و نقش عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش

نتایج جدول ۱۰- نشان می‌دهند تفاوت معناداری میان گرایش به پژوهش معلمان برحسب سطوح تحصیلات آنان در مقاطع مختلف وجود ندارد (سطح معناداری: ۰/۵۸).

آیا بین گرایش به پژوهش معلمان با توجه به میزان سابقه خدمت آنان تفاوت وجود دارد؟

برای بررسی تفاوت میانگین‌های میزان گرایش به پژوهش معلمان برحسب میزان سنوات خدمت از آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه استفاده شده که نتایج آن در جدول ۱۱ آمده است.

جدول ۱۱: شاخص‌های توصیفی میزان گرایش به پژوهش معلمان برحسب سنوات خدمت

سطوح تحصیلات	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد
۵-۱	۱۲	۴/۳۶	۰/۳۳	۰/۱۳
۱۰-۶	۱۶	۴/۳۴	۰/۴۱	۰/۰۷
۱۵-۱۱	۱۲۵	۴/۳۵	۰/۴۷	۰/۰۶
۱۵ به بالا	۹۷	۴/۳۲	۰/۴۰	۰/۰۶
مجموع	۲۵۰	۴/۳۴	۰/۴۳	۰/۰۳

جدول ۱۲: تحلیل واریانس یک‌راهه گرایش به پژوهش معلمان برحسب سنوات خدمت

مجموع مربعات	درجه آزادی	مربع میانگین	F	سطح معناداری
۰/۰۲۶	۴	۰/۰۰۶	۰/۰۳۲	۰/۹۹
۳۵/۹۳	۲۴۶	۰/۱۹۷		
۳۵/۹۶	۲۴۹			

نتایج جدول ۱۲ نشان می‌دهند تفاوت معناداری میان گرایش معلمان به پژوهش برحسب سنوات خدمت معلمان وجود ندارد (سطح معناداری: ۰/۹۹).

تحلیل‌های مربوط به سؤال چهارم پژوهش

چه راه کارهایی برای بهبود گرایش معلمان به پژوهش پیشنهاد می‌شود؟

برای پاسخ به این سؤال و ارائه راهکارها برای بهبود گرایش معلمان به پژوهش، ابتدا پاسخ‌هایی که معلمان مدارس به سؤال باز- پاسخ در پرسشنامه داده بوده اند را هر کدام به صورت جداگانه کد گذاری کرده و سپس برحسب فراوانی راهکارها دسته بندی شدند. به دلیل کثرت جداولی که برای کد گذاری پاسخ‌ها وجود داشت فقط جدول پایانی که در آن راهکارها برحسب فراوانی مرتب شده‌اند آورده شده است، همچنین راه کارهای ارائه شده را در چهار دسته عوامل مالی، اجتماعی، فردی و سازمانی برای فهم بهتر خوانندگان دسته بندی کرده ایم. ضمناً لازم به ذکر است از میان ۲۷۱ نفری که به عنوان نمونه انتخاب شده بودند، تعداد ۱۳۵ نفر سؤال باز- پاسخ موجود در پرسشنامه را پاسخ داده‌اند.

جدول ۱۳: راهکارهای ارائه شده از سوی معلمان برای بهبود گرایش معلمان به پژوهش

عوامل	راهکارها	فراوانی پاسخ ها
عوامل مالی	دادن گرنت های ویژه به معلمان برای انجام پژوهش.	۴۹
	افزایش حقوق معلمان تا جایی که نیازهای زندگی آنها برطرف شود.	۲۴
	دادن مزایای مالی ویژه به معلمان که اقدام به انجام پژوهش برای رفع مسائل آموزش و پرورش می کنند.	۲۴
	تقویت روحیه ی همکاری بین معلمان	۲۱
عوامل اجتماعی	ایجاد نگرش مثبت در معلمان پژوهشگر با انجام فعالیت هایی مانند تهیه بروشورها، تبلیغات، برگزاری همایش ها و سمینارهای تخصصی و ..	۱۵
	تقویت روحیه ی همکاری بین مدیران خرد و کلان و معلمان و تسهیل دسترسی به آنها	۱۲
	تسهیل همکاری بین پژوهشگران و اساتید خارج از آموزش و پرورش با معلمان	۱۱
	برگزاری کلاس ها و کارگاه های آموزشی به منظور ایجاد مهارت های مورد نیاز پژوهشی در معلمان و ایجاد نگرش مثبت در آنها.	۸
عوامل فردی	دقت در انتخاب معلمان در هنگام استخدام آنها؛	۸
	ارزشیابی و دادن بازخورد به تک تک معلمان برای مشخص شدن جایگاه هر کدام	۷
	استفاده از ابزارهای تبلیغاتی مختلف برای توضیح دادن در مورد مزایای پژوهش و اهمیت آن در توسعه ی حرفه ای افراد و آموزش.	۷
	ایجاد بانک اطلاعاتی جامع و کامل در آموزش و پرورش برای دسترسی آسان به منابع برای معلمان برای ایجاد و تقویت توانایی در آنها.	۶
	تأمین فضای فیزیکی مناسب، آزمایشگاه، محیط های تحقیقاتی و نیز مواد مصرفی مورد نیاز برای اجرای تحقیقات.	۴
	انتخاب مدیرانی با دیدگاه مثبت نسبت به پژوهش در سطح خرد و کلان.	۳
عوامل سازمانی	پیاده سازی ساختارهایی منعطف و پذیرای تغییر، پژوهش و تحقیق در آموزش و پرورش.	۳
	به کارگیری قوانین و مقررات، بخش نامه ها و آیین نامه هایی که تسهیل گر و حامی پژوهش و تحقیق برای معلمان باشند.	۳
	تحول در سیستم اداری به طوری که فرآیند بررسی و تصویب طرح های پژوهشی تسریع گردد.	۳
	تسهیل ارتباط با سازمان ها و موسسات پژوهشی خارج از آموزش و پرورش برای معلمان و ایجاد زیرساخت های مورد نیاز.	۲
	تعیین اولویتهای پژوهشی براساس شناخت نیازها موجب استفاده بهینه از امکانات و عدم اتلاف وقت، بودجه، نیروی انسانی و ... می شود. لذا، برقراری ارتباط و پیوند عمیق و تنگاتنگ بین آموزش و پرورش، صنعت و برنامه ریزان کشور موجب می شود تا از نیازهای اطلاعاتی به نحو مطلوبی آگاهی به دست آید.	۲

بحث و نتیجه گیری

در این تحقیق بدنبال بررسی رابطه بین عوامل موثر بر گرایش معلمان به پژوهش بوده ایم. نتایج بدست آمده از یافته ها نشان می دهد بین عوامل سازمانی، عوامل مالی، عوامل فردی و عوامل اجتماعی موثر بر گرایش معلمان به پژوهش رابطه معناداری وجود دارد. ($P < .05$). همان طور که یافته ها نشان داد میزان همبستگی عوامل سازمانی با گرایش معلمان با پژوهش ۰/۳۰، میزان همبستگی عوامل مالی با گرایش معلمان به پژوهش ۰/۷۳، میزان همبستگی عوامل فردی با گرایش معلمان به پژوهش ۰/۵۲ و میزان همبستگی عوامل اجتماعی با گرایش معلمان به پژوهش ۰/۶۷ است. در نتیجه یافته ها نشان می دهد که رابطه مثبت و معناداری بین عوامل سازمانی، عوامل مالی، عوامل فردی و عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش معلمان به پژوهش وجود دارد. همانطور که یافته ها نشان می دهد بیشترین ارتباط از بین عوامل موثر در گرایش معلمان به پژوهش مربوط به عوامل مالی می باشد.

علاوه بر این بر اساس نتایج به دست آمده از سؤال دوم پژوهش ۹۴ پاسخ به عوامل مالی گرایش نشان داده اند که بیشترین میزان پاسخ گویی در همین مؤلفه مالی می باشد. در پاسخ دادن به عوامل اجتماعی نیز ۵۹ پاسخ به این عوامل گرایش نشان داده اند. میزان پاسخ گویی و گرایش به عوامل فردی نیز ۳۳ نفر می باشند و در نهایت میزان گرایش به عوامل سازمانی نیز در معلمان به تعداد ۱۶ پاسخ می باشند. بنابراین در تحلیل و نتیجه گیری از این سؤال می توان گفت که بیشترین عوامل در میزان گرایش معلمان به پژوهش به ترتیب در عوامل مالی، اجتماعی، فردی و سازمانی می باشد. لذا برای ایجاد انگیزه و گرایش در معلمان باید به تقویت نقاط ضعف ذکر شده از طرف معلمان نسبت به هر کدام از این عوامل پرداخت. برای مثال برای تقویت مؤلفه مالی می توان به دادن گرنت های ویژه به معلمان برای انجام پژوهش، افزایش حقوق و دستمزد آن ها و... اشاره کرد.

بر این اساس پیشنهادات ذیل می شود:

- استفاده از نتایج پژوهش توسط سیاست گذاران و برنامه ریزان پژوهشی به منظور ایجاد نگرش مثبت در معلمان نسبت به پژوهش و انجام کارهای تحقیقی و توسعه ی حرفه ای آنها.
- توجه به عوامل مادی و اولویت قرار دادن آن به عنوان مهم ترین عامل مرتبط با نگرش معلمان نسبت به پژوهش.

- توجه و تقویت عوامل اجتماعی مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش.
- توجه به عوامل فردی مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش.
- توجه به عوامل سازمانی مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش.

منابع و مأخذ

امانی، احمدرضا (۱۳۹۰). تحلیل عوامل مؤثر بر مشارکت اعضای هیئت علمی کشاورزی در فعالیت های علمی- پژوهشی و بررسی موانع موجود. (مطالعه موردی: دانشکده های کشاورزی و علوم آب دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شوشتر). مجله پژوهش های ترویج و آموزش کشاورزی، سال چهارم، شماره دوم. صص ۶۹-۱۱۶.

پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش (۱۳۹۰). شیوه نامه اجرای پانزدهمین برنامه معلم. دبیرخانه مرکزی برنامه معلم پژوهنده

- چاپچی، پریچهر؛ گویا، زهرا؛ مرتاضی مهربانی، نرگس و ساکی، رضا (۱۳۸۶). ارزیابی میزان تحقق اهداف معلم پژوهنده. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، سال بیست و دوم، شماره ۸۵، صص ۱۳۴-۱۰۷.
- حق پرست لاتی، طیبه (۱۳۹۳). تأثیر دوره آموزش پژوهش در عمل در بهبود فرایند یاددهی-یادگیری معلمان دوره ابتدایی شهر تهران. *فصلنامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت، سال پنجم، شماره یک، صص ۲۲۰-۲۰۱.
- ساکی، رضا (۱۳۹۱). پژوهش معلم محور؛ پارادایمی نو در پژوهش‌های آموزشی. *فصلنامه راهبردهای آموزش*، دوره پنج، شماره سه، صص ۱۹۷-۱۹۱.
- ساکی، رضا (۱۳۸۵). پژوهش‌های آموزشی و چالش‌های فراروی آن. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، شماره ۸۵، صص ۱۰۵-۶۵.
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۹۴). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: انتشارات آگه
- سلجوقی، محمد (۱۳۹۰). *سنجش میزان گرایش به مهاجرت در بین جوانان دو استان سمنان و اردبیل*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی تهران
- سلیمانی، حمید؛ سلیمانی، حجت؛ صالح فر، داوود (۱۳۹۳). تبیین عوامل مؤثر بر عدم تمایل دانشجویان تحصیلات تکمیلی حسابداری به تحقیق و پژوهش. *پژوهش‌های حسابداری*، شماره دو، صص ۹۷-۱۱۶.
- صدیق میراعظمی، سکینه (۱۳۸۶). بررسی تأثیر دوره‌های اقدام پژوهی بر روی‌کرد معلمان به پژوهش. *مجله رشد معلم*، شماره دویست و هشت، صص ۴۸-۴۵.
- فضل‌الهی قمشه‌ای، سیف‌اله؛ نوروزی، عباس‌علی؛ ملکی‌توانا، منصوره (۱۳۹۱). بررسی عوامل بازدارنده مؤثر بر پژوهش‌های فرهنگیان. *پژوهش در برنامه‌ریزی درسی*. سال نهم، دوره دوم، شماره پنج، صص ۱۲۲-۱۰۸.
- قاسمی پویا، اقبال (۱۳۸۲). *راهنمای معلمان پژوهنده*. تهران: نشر اشاره.
- قورچیان، نادرقلی؛ جعفری، پریش؛ قانع، مصطفی؛ شایان، شهرام (۱۳۹۳). پیوند بین آموزش و پژوهش در دانشگاه‌های برتر جهان: مطالعه مروری با ارائه یک مدل مفهومی. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، شماره چهاردهم، نوبت هشتم، صص ۷۲۸-۷۱۱.
- کاظم پور، اسماعیل؛ کابینی مقدم، سلیمان (۱۳۹۰). مقایسه اثربخشی معلمان پژوهنده با سایر معلمان در آموزش و پرورش استان گیلان. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*. دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن، سال دوم، شماره چهارم، صص ۲۵-۱۲.
- کریمی، مرتضی؛ رجائی، ملیحه؛ نامخواه، مرضیه (۱۳۹۳). بررسی میزان گرایش به تفکر انتقادی در معلمان مقطع متوسطه و نقش آن در سبک تدریس آن‌ها. *پژوهش در برنامه‌ریزی درسی*. سال یازدهم، دوره دوم، شماره سیزده، صص ۴۷-۳۴.
- متین، نعمت‌الله (۱۳۸۲). ضرورت‌ها و نیازهای برنامه‌ی معلم پژوهنده، *پژوهش‌نامه آموزشی*، شماره ۱۳، صص ۵۴-۴۱.

بررسی مبانی و رویکردهای فلسفی حاکم بر پژوهش و نقش عوامل مرتبط با گرایش معلمان به پژوهش

محمدی، شیرکوه و همکاران (۱۳۹۲)، وضعیت تحقیق در دوره تحصیلات تکمیلی: تاملی بر پس‌رفت‌ها و پیش‌رفت‌های آن از دیدگاه اساتید دانشگاه کردستان. *هم‌آیش بین‌المللی توسعه تحصیلات تکمیلی: فرصت‌ها و چالش‌ها*.

نامداری پژمان، مهدی؛ قنبری، سیروس؛ محمودی، حشمت‌الله (۱۳۹۲). شناسایی موانع اجرای برنامه معلم پژوهنده از دید معلمان پژوهنده و کارشناسان: مورد مطالعه استان همدان. *پژوهش‌های آموزش و یادگیری (دانشور رفتار)*. دوره ۲۰، شماره ۳، صص ۲۱۶-۱۹۶.

هاشمی، سید احمد؛ فیاض بخش، حسین؛ نکویی، حبیب؛ همتی، ابودر (۱۳۹۱). مقایسه رفتار اطلاع‌یابی معلمان پژوهنده و غیر پژوهنده. *پژوهش در برنامه ریزی درسی*. سال هشتم، دوره دوم، شماره چهار، صص ۶۵-۵۰.

Cohen, L. M., & Manion, L. I. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*, 6.

Cuba, E. G. and Getzels, J. W. (2010). Personality and teacher effectiveness: a problem in theoretical research. *Journal of Education Psychology*. Volume 46. Issue 6. Pp. 330-344.

Hamersley, M. (2006). On the Teacher as Researcher. *Educational Action Research*, 1:3, 425-445.

Hemming's, B., & Kay, R. (2010). Research self-efficacy, publication output, and early career development. *International Journal of Educational Management*, 24(7), 562-574.

Kain, V. J., Hepworth, J., Bogossian, F., & McTaggart, L. (2014). Inside the research incubator: A case study of an intensive undergraduate research experience for nursing & midwifery students. *Collegian*, 21(3), 217-223.

Kemmiss and Bill S. (1998). *Action research in practice*. London: Routledge.

Kinchella, J. L. (2012). *Teachers as Researchers (Classic Edition): Qualitative Inquiry as a Path to Empowerment*. Routledge.

Lev, E. L., Kolas, J., & Bakke, L. L. (2010). Faculty mentors' and students' perceptions of students' research self-efficacy. *Nurse education today*, 30(2), 169-174.

M. (2005). Teacher Tales of Action Research: Trials and Triumphs, 9 (4). IEJLL: *International Electronic Journal for Leadership in Learning*, 9.

McNiff, J., & Whitehead, J. (2009). *You and your action research project*. Routledge.

Nolen, Amanda; Patten, Jimvander (2007). *Action research in Education*.

Slutsky, R., Christenson, M., Bendau, S., Covert, J., Risko, G., Dyer, J., & Johnston Tan, M., Shin, Z. A., & Özdemir, F. K. (2012). Barriers of research utilization from the perspective of nurses in Eastern Turkey. *Nursing outlook*, 60(1), 44-50.

Teresa, Maria. (2010). Comparing the effectiveness and of different approaches for education. *Journal of Teaching and Teacher Education*. Volume 9. Issue 1. Pp. 42-64.

Van Ingen, S., & Aries, S. (2015). Making the invisible visible: Preparing preserve teachers for first steps in linking research to practice. *Teaching and Teacher Education*, 51, 182-190.